

Darovitost i osnovne psihološke potrebe

Radionica za nastavnike

01

Uvod – Što je darovitost?

Aktivnost: grupna definicija

Aktivnost: Definicija darovitosti

Darovitost – asocijacije?

2 6 grupa — svaka grupa mora osmisliti svoju definiciju darovitosti, **ALI**
bez korištenja elemenata iz sljedeće:

3 “*Darovitost je sklop osobina* koje omogućuju pojedincu da dosljedno postiže izrazito iznadprosječan uradak u jednoj ili više aktivnosti kojima se bavi.”

Pobjeđuje najoriginalnija!

02

Iza ponašanja je osoba – izazovi u radu

Refleksija i aktivnost

Aktivnost: Inicijali učenika

Napiši inicijale učenika koji ti prvi padne na pamet uz opis:

"darovit, ali izazovan učenik"

Što to dijete radi?

Što me kod njega/nje najviše
izaziva?

Koju emociju najčešće osjećam?

Što tada mislim o učeniku?

Što tada mislim o sebi?

Što se krije iza ponašanja?

"Darovitost sama po sebi nije izazov. Izazov nastaje u susretu potreba učenika i nastavnika."

Ne reagiramo na ponašanje – nego na značenje koje mu pridajemo.

Kada to značenje dotakne neku našu važnu potrebu, komunikacija od profesionalne prelazi u osobnu. U fokusu prestaje biti dijete, a počinjemo biti mi.

03

Psihološke potrebe nastavnika

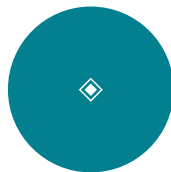
Tri osnovne psihološke potrebe nastavnika

Koje potrebe donosimo u odnos s darovitim učenikom?

Kompetentnost

Osjećati da znam što radim
Moći odgovoriti na potrebe učenika
Imati dovoljno znanja i vještina

Autonomija

Sloboda u organizaciji nastave
Donositi profesionalne odluke
Imati utjecaj na vlastiti rad

Povezanost

Osjećati da me se poštuje
Izgraditi dobar odnos s učenicima
Osjećati da moj trud ima smisla

Primjer: Kako se aktivira potreba nastavnika?

Situacija:

Učenik postavlja pitanje na koje ne znamo odgovor

Interpretacija:

"Ne bih smio/la ne znati odgovor."

Ugrožena potreba:

Kompetentnost

Emocija:

Nesigurnost / sram

Naš odgovor:

Obrambena reakcija ili povlačenje

04

Psihološke potrebe darovitih učenika

Tri osnovne psihološke potrebe učenika

Daroviti učenici imaju iste temeljne potrebe kao i sva djeca – ali ih doživljavaju intenzivnije.

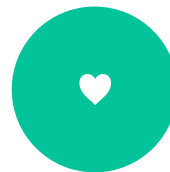
Autonomija

Razumjeti smisao aktivnosti
Imati mogućnost izbora
Istraživati vlastite interese

Kompetentnost

Osjećati napredak
Učiti novo i rasti
Suočavati se s izazovima

Povezanost

Biti prihvaćen i viđen
Imati sigurne odnose
"Vide moje ocjene, ne mene."

Kako se manifestiraju potrebe učenika?

Iza svakog izazovnog ponašanja krije se neka nezadovoljena potreba.

Potreba	Što želi	Izazovno ponašanje
Autonomija	Želi birati i razumjeti zašto	Raspravlja, odbija, radi 'po svom'
Kompetentnost	Želi izazov i napredak	Dosada, perfekcionizam, odustajanje
Povezanost	Želi biti prihvaćen i viđen	Povlačenje, skrivanje sposobnosti

05

Susret potreba – gdje nastaje izazov?

Kad se potrebe sudare...

🕒 ~5 min

Svaki izazov u radu s darovitim učenikom najčešće je susret dviju legitimnih, nezadovoljenih potreba.

Učenik treba	vs	Nastavnik treba
Autonomiju i slobodu istraživanja		Strukturu i predvidljivost
Izazov i napredak		Osjećaj kompetentnosti
Razumijevanje i prihvaćanje		Poštovanje i smisao
Biti viđen kao osoba		Osjećaj uspješnosti

"Koje potrebe pokušava zadovoljiti učenik, a koje su se potrebe u meni aktivirale?"

Potrebe nastavnika – kako ih zadovoljiti?

Kompetentnost

- ✓ prepoznavanje dobre prakse
- ✓ razmjena dobre prakse
- ✓ mentorstvo među kolegama
- ✓ stručna podrška
- ✓ dopuštenje da ne mora znati sve
- ✓ korištenje rečenice:
"Ne znam odgovor, ali možemo ga zajedno istražiti."
- ✓ osvještavanje vlastitih uspjeha

Autonomija

- ✓ jasni dogovori i pravila u razredu
- ✓ podrška vodstva škole
- ✓ sloboda odabira metoda rada
- ✓ mogućnost prilagodbe kurikuluma
- ✓ planiranje vremena za nepredviđena pitanja
- ✓ postavljanje granica ("Na ovo pitanje vraćamo se na kraju sata.")
- ✓ stručno usavršavanje
- ✓ Ne moram kontrolirati svaki trenutak sata da bih vodila nastavu.
- ✓ Postaviti granice - "Vidim da ti je to važno. Vratit ćemo se tome za deset minuta."

Povezanost

- ✓ Odnos temeljen na povjerenju
- ✓ Odvajanje ponašanja od osobnosti
„Nešto mu trenutno ne odgovara”
- ✓ Prepoznavanje vlastitih uspjeha
- ✓ Prisjetiti se šire slike – jedan događaj ne određuje odnos
- ✓ „Što se događa kod ovog učenika?”
- ✓ Postaviti granice

Ne moram odmah riješiti situaciju!

Potrebe učenika – kako ih zadovoljiti?

Autonomija

- ✓ ponuditi izbor aktivnosti
- ✓ ponuditi izbor načina prezentacije znanja
- ✓ uključiti učenike u donošenje pravila
- ✓ pitati za mišljenje i prijedloge
- ✓ objasniti smisao aktivnosti
- ✓ Dajte im moć da oni budu učitelji. Neka oni postavljaju pitanja. Neka sami istražuju-projekti, istraživanja, eksperimenti...
- Neka sami rješavaju probleme.
- ✓ Povežite gradivo s njihovim životima

Kompetentnost

- ✓ diferencirani zadaci
- ✓ dodatni izazovi za brže učenike
- ✓ Kreativne tehnike
- ✓ projektna nastava
- ✓ problemski zadaci
- ✓ razvoj metakognicije
- ✓ pohvala truda, procesa i strategija
- ✓ prilike za istraživanje vlastitih interesa
- ✓ normalizirati pogreške
- ✓ Postavljajte pitanja tako da mogu doživjeti uspjeh

Povezanost

- ✓ iskren interes za učenika – tko su oni kad nisu učenici
- ✓ Otvorite im sebe
- ✓ Koristite humor, zabavu
- ✓ Pronaći kreativnost u ponašanju
- ✓ rad u suradničkim skupinama
- ✓ povezivanje s vršnjacima sličnih interesa
- ✓ stvaranje sigurne razredne klime
- ✓ prihvaćanje pogreške kao dijela učenja

06

Studije slučaja

6 grupa

Uputa za rad u grupama

🕒 ~20 min

Svaka grupa analizira jedan slučaj kroz 4 pitanja:

1

Što vidimo?

Vidljivo ponašanje učenika

2

Koje naše potrebe su se aktivirale?

Autonomija / kompetentnost / povezanost

3

Što se krije iza ponašanja?

Što ne vidimo; Skrивene potrebe i motivacija

4

Kako možemo odgovoriti na ponašanje?

Adekvatan odgovor

Slučaj za cijelu grupu: Petra (11 god.) – "To je glupo"

Brzo rješava zadatke, komentira da su lagani, crta ili čita nešto svoje. Na ispitima izvrsna.

Što vidimo

Nezainteresiranost,
omalovažavanje

Potrebe nastavnika

Poštovanje, osjećaj uspješnosti

Potrebe učenika

Kronična dosada, potreba za
izazovom, autonomijom,
smislenost

Mogući odgovor:

"Vidim da ti je ovo lako. Hajdemo pronaći način da proširiš zadatak."

Slučaj 1: Ivan (12 god.) – "Ali zašto?"
Neprestano postavlja pitanja, traži objašnjenja,
ulazi u rasprave. Usporava nastavu.

Slučaj 2: Lana (11 god.) – "Neću odgovarati,,
Izvrсни pisani radovi, veliko znanje, ali odbija govoriti
pred razredom. Strah od pogreške.

Slučaj 3: David (10 god.) – "Ja imam bolju ideju,,
Ignorira upute, rješava zadatke na vlastiti način, teško
prihvća zadane procedure

Slučaj 4: Marta (12 god.) – "Nikoga ne zanima"
Fascinirana astronomijom, zna više od vršnjaka, ali je
zadirkuju. Postupno se povlači.

Slučaj 5: Karlo (11 god.) – "Neću ni pokušati,,
Brzo razumije gradivo, ali odbija teže zadatke. Odustaje čim
nije siguran u uspjeh

Slučaj 6: Filip (12 godina) „To nije točno”
iznimno informiran , često primijeti netočnosti , javno ispravlja
nastavnika, ne razumije zašto se drugi ljute

Što vidimo?

Potrebe nastavnika?

Potrebe učenika?

Mogući odgovor:

07

Zaključak

Kad me učenik izazove, mogu se pitati...

O učeniku

 Što pokušava postići?

 Koju potrebu izražava?

 Što mu nedostaje?

O sebi

 Što sada osjećam?

 Koja je moja potreba aktivirana?

 Kako mogu odgovoriti bez obrane?

O odnosu

 Kako možemo zadovoljiti obje potrebe?

 Što učeniku možda treba?

 Što meni pomaže?

Zaključak

"Iza svakog izazovnog ponašanja nalazi se neka potreba – i kod učenika i kod nastavnika."

Daroviti učenici snažno traže autonomiju, kompetentnost i povezanost.
Kada se te potrebe sudare s našima – nastaju izazovne situacije.
Razumijevanje tih potreba prvi je korak prema kvalitetnijem odnosu.

Hvala na sudjelovanju!